

อาจารย์ ดร.อัศวิน แกว้วพิทักษ์
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

สังเคราะห์งานวิจัย

ฉบับที่ 11 ประจำ เดือนพฤศจิกายน 2568

สถาบันวิจัยและพัฒนา มีบทสังเคราะห์งานวิจัยที่น่าสนใจ มาฝากผู้อ่านทุกท่าน โดยฉบับนี้เป็นงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประมงพื้นบ้าน ภายใต้แนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ ศาสตร์พระราชา กรณีศึกษา ชุมชนประมงพื้นบ้านปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เป็นผลงานวิจัยของอาจารย์ ดร.อัศวิน แกว้วพิทักษ์ และคณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจากงบ กองทุนวิจัย ปีงบประมาณ 2567 ซึ่งงานวิจัยดังกล่าวใช้แนวคิด และบริบทของชาวประมงพื้นบ้าน แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและศาสตร์พระราชา และทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพชีวิตเป็นฐานในการศึกษาวิถี ชีวิต ปัญหา อุปสรรค และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตภายใต้แนวคิด ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและ ศาสตร์พระราชาของชาวประมงพื้นบ้านปากน้ำแหลมสิงห์ อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ใช้วิธีการวิจัยเชิง คุณภาพจากการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์เจาะลึก และเสวนากลุ่ม

ผลการศึกษาพบว่าวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวประมงพื้นบ้านมีความสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการพึ่งตนเองและอนุรักษ์ทรัพยากร ในปัจจุบันชุมชนกำลังเผชิญกับปัญหาหลายมิติ ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ ความไม่มั่นคงทางรายได้ ต้นทุนการทำประมงที่สูงขึ้น และการขาดวินัยทางการเงิน ด้าน สังคม การขาดหลักคิด ในการดำเนินชีวิต การเปลี่ยนแปลงสู่สังคมทุนนิยม และการขาดความต่อเนื่องในการ อนุรักษ์ ด้านการเมือง การปกครอง ข้อจำกัดของนโยบายภาครัฐ และการขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนด นโยบาย และด้านสิ่งแวดล้อม การขาดความยั่งยืนในการอนุรักษ์ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงทรัพยากร และ ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ ข้อเสนอแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตได้สังเคราะห์ขึ้นโดย ประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล ภูมิคุ้มกัน และศาสตร์ พระราชา ได้แก่ การวางแผนตามลำดับขั้น การบริการที่จุดเดียว การรู้ รัก สามัคคี การระเบิดจากข้างใน การ ปลูกป่าในใจคน การมีส่วนร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาย อย่างเป็นองค์รวม โดยเน้นการสร้าง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ผ่านอาชีพเสริมและการบริหารการเงิน การฟื้นฟู ทุนทางสังคมและสร้างเครือข่ายที่เข้มแข็ง การผลักดันการมี ส่วนร่วมเชิงนโยบาย และการจัดการทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยชุมชนเป็นศูนย์กลาง

สถาบันวิจัยและพัฒนา
มรภ รำไพพรรณี

039-319-111 ต่อ 10800
086-440-2639

research_rbru2010
@rbru.ac.th

นอกเหนือจากผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ผู้วิจัยมีแนวคิดหรือข้อเสนอแนะ เพื่อการขยายผล หรือต่อ ยอดงานวิจัย ที่คาดว่าจะประโยชน์ต่อไป คือ ข้อค้นพบองค์ความรู้ใหม่จากการศึกษาพบว่าเป็นองค์ความรู้ใหม่ต่างจากงานวิจัยอื่น ได้แก่ มิติการพัฒนาแบบองค์รวม ผลการวิจัยนี้ได้ให้ความสำคัญกับการประสานมิติ สังคม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ เข้ากับวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นโดยเฉพาะ "ทุนภายใน" และการต่อ ยอดจากจุดแข็งของชุมชน มากกว่า การนำกิจกรรมจากภายนอกเข้าสู่พื้นที่ และประเด็นบทเรียนการมีส่วนร่วม งานปัจจุบันชี้ว่าการมีส่วนร่วมที่จริงจัง เช่น การขับเคลื่อนประชาพิจารณ์หรือเวทีชุมชน ทำให้เสียงของ ชาวบ้านได้รับการรับฟังและนำไปสู่ข้อเสนอนโยบาย ที่ตรงกับปัญหาและความต้องการในพื้นที่ ขณะที่งานอื่นบางส่วนยังพบข้อจำกัดในการขับเคลื่อนนโยบายจากล่าง ขึ้นบน รวมถึงประเด็นการพัฒนาองค์ความรู้และนวัตกรรม ซึ่งงานวิจัยนี้เสนอว่าต้องพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมกับวิถีชุมชนโดยอาศัยทั้งภูมิปัญญา ดั้งเดิมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ ขณะที่งานวิจัยเดิมมุ่งเน้นเฉพาะ ความสัมพันธ์เครือข่าย และลดความเหลื่อมล้ำ ทางเศรษฐกิจเท่านั้น

ข้อมูลจาก

อาจารย์ ดร.อัศวิน แก้วพิทักษ์ หัวหน้าโครงการวิจัย

หมายเลขติดต่อ 080-638-6891

อาจารย์ ดร.ลีตพงศ์ เจริญวงศ์ (คณะวิจัย)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุตินันท์ ววัณนตร (คณะวิจัย)

สาขาวิชารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี